

III Konferencja Naukowa

„UBEZPIECZENIA WOBEC WYZWAŃ XXI WIEKU”

W pięknych majowych dniach od 25 do 27 roku 2009 środowisko naukowe zajmujące się problematyką ubezpieczeniową, głównie w polskich uczelniach ekonomicznych lub na wydziałach ekonomicznych lub prawnych uniwersytetów, zgromadziło się w historycznym zamku w Rydzynie na kolejnej już III Konferencji Naukowej poświęconej różnym obszarom badawczym, które dotyczą funkcjonowania ubezpieczeń. Konferencja ta jest wynikiem wspólnej inicjatywy i współpracy pracowników dwóch Katedr Ubezpieczeń: z jednej strony najstarszej z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu a z drugiej strony jednej z najmłodszych z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. W każdym roku jedna z uczelni zajmuje się organizacją konferencji. Pierwsza w roku 2007 została zorganizowana przez Katedrę Ubezpieczeń z Wrocławia, druga w roku 2008 połączona z obchodami jubileuszu 60-lecia Katedry Ubezpieczeń została zorganizowana przez Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu. Organizatorem obecnej konferencji była Katedra Ubezpieczeń z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Celem tej wspólnej inicjatywy, której efektem są konferencje jest:

- Konsolidacja środowiska naukowego i praktyków zajmujących się ubezpieczeniami w Polsce,
- Prezentacja wyników własnych badań z zakresu ubezpieczeń,
- Umożliwienie wymiany myśli i doświadczeń z prowadzonych badań nad rozwojem rynku i teorii ubezpieczeń w Polsce na tle tendencji światowych,
- Wskazanie współczesnych kierunków badań naukowych i prowadzenia dydaktyki na uczelniach wyższych z zakresu ubezpieczeń.

W tegorocznej konferencji uczestniczyło około 90 osób. Reprezentowane były prawie wszystkie ośrodki akademickie i tak oprócz organizatorów, czyli Uniwersytetów Ekonomicznych we Wrocławiu i Poznaniu uczestniczyli pracownicy Szkoły Głównej Handlowej, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Szczecińskiego, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, Wyższej Szkoły Bankowej w To-

runiu, Uniwersytetu w Białymstoku, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Politechniki Radomskiej, Politechniki Rzeszowskiej, Politechniki Wrocławskiej, Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego w Kielcach i Akademii Podlaskiej w Siedlcach. Ponadto z ramienia praktyki uczestniczyli pracownicy Polskiej Izby Ubezpieczeń z Warszawy oraz Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego. W tym roku wśród uczestników mieliśmy gości zagranicznych ze Słowacji i Czech w osobach pani prof. RNDr. Viery Pacakovej z Uniwersytetu w Bratysławie i Uniwersytetu w Pardubicach oraz Pań dr Hany Bohacovej z Uniwersytetu w Pardubicach i mgr Aleny Tartal'ovej z Uniwersytetu w Koszycach.

W konferencji uczestniczyli przedstawiciele władz organizatorów: prorektor ds. nauki Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu prof. dr hab. Andrzej Gospodarowicz oraz prorektor ds. finansów i rozwoju Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu dr hab. prof. UE Jacek Mizerka oraz dyrektor Instytutu Zarządzania Finansami Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu prof. dr hab. Krzysztof Jajuga.

Komitet Naukowy konferencji stanowili: prof. dr hab. Wanda Ronka-Chmielowiec – kierownik Katedry Ubezpieczeń z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu oraz prof. dr hab. Jerzy Handschke – kierownik Katedry Ubezpieczeń Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

Wygłoszono około 60 referatów z różnych obszarów tematycznych. Odbyły się dwie sesje plenarne oraz 10 sesji tematycznych. Problematyka konferencji dotyczyła szeroko rozumianych ubezpieczeń ze szczególnym uwzględnieniem następujących bloków tematycznych:

- Rynek ubezpieczeń – 3 sesje,
- Ubezpieczenia emerytalne,
- Finanse ubezpieczeń,
- Zagadnienia prawa ubezpieczeniowego,
- Metody aktuarialne – 2 sesje,
- Ubezpieczenia majątkowe i osobowe,
- Ubezpieczenia emerytalne, zdrowotne i wypadkowe.

Jak widać problematyka przedstawianych referatów pochodziła z różnych obszarów i ma jak najbardziej charakter interdyscyplinarny. Jednocześnie zauważyć było można zainteresowanie badawcze szczególnie takimi zagadnieniami jak: funkcjonowanie ubezpieczeń emerytalnych, prywatnych ubezpieczeń zdrowotnych, ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, ubezpieczenia kredytów, zarządzanie ryzykiem ubezpieczeniowym w tym nowe instrumenty, problematyka pomiaru ryzyka ubezpieczeniowego i ustalania składek, zagadnienia związane z nadzorem, zarządzaniem finansami i rachunkowością w zakładzie ubezpieczeń. Wszystkie zaprezentowane referaty po uzyskaniu pozytywnej recenzji zostaną opublikowane w Pracach Naukowych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Poszczególne sesjom przewodniczyli: prof. Jerzy Handschke z UE Poznań, prof. Jerzy Łańcucki z UE Poznań, prof. Tadeusz Szumlisz z SGH Warszawa, dr hab. prof. UE Krystyna Ciuman z UE Kraków, prof. Kazimierz Ortyński z Politechniki Radomskiej, prof. Mirosław Szreder z Uniwersytetu Gdańskiego, dr hab. prof. AE Maria Balcerowicz-Szcutnik AE Katowice, prof. Tomasz Michalski z SGH Warszawa, prof. Włodzimierz

---

Szkutnik AE Katowice, prof. Stanisław Wieteska UŁ, dr hab. prof. UMK Bożena Kołosowska Toruń, prof. Romuald Holly SGH Warszawa.

Oprócz części naukowej organizatorzy dla uczestników konferencji przygotowali dwie imprezy o charakterze towarzysko-integracyjnym. W pierwszym dniu w pięknym parku odbyło się spotkanie przy ognisku połączone z grillowaniem, a drugiego wieczoru miała miejsce uroczysta kolacja w reprezentacyjnej sali balowej zamku rydzyskiego.

W powszechnej opinii uczestników twierdzono, że konferencja miała wysoki poziom merytoryczny, wyróżniano aktualność tematyki badawczej oraz chwalono stronę organizacyjną. Zauważono również, że konferencja spełniła swoją rolę stworzenia pewnego forum wspólnych dyskusji naukowych wokół problematyki ubezpieczeniowej i jednoznacznie stwierdzono, że inicjatywę tę należy w następnych latach kontynuować, gdyż istnieje wyraźna potrzeba takich spotkań.

*Prof. dr hab. **WANDA RONKA-CHMIELOWIEC** jest wykładowcą w Katedrze Ubezpieczeń Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.*

UBEZPIECZENIA A ZMIANY KLIMATU

XXXVI DOROCZNE POSIEDZENIE ZGROMADZENIA OGÓLNEGO THE GENEVA ASSOCIATION

Kyoto 27-30 maja 2009

Doroczne, posiedzenie członków The Geneva Association, stowarzyszenia grupującego prezesów 80 najpotężniejszych towarzystw ubezpieczeniowych świata, dedykującego swoją działalność rozwojowi myślenia strategicznego o ubezpieczeniach, miało w tym roku miejsce w Kyoto.

Wybór miejsca spotkania nie był przypadkowy, bowiem obok spraw funkcjonalno-statutowych, debaty nad światowym załamaniem rynku finansów w 2008 roku oraz skutkami zjawiska deflacji i inflacji dla rynku ubezpieczeniowego najważniejszym wydarzeniem było przyjęcie przygotowanego przez specjalną grupę zadaniową raportu na temat zmian klimatycznych: *The insurance industry and climate change – Contribution to the global debate*, oraz wydanie oświadczenia – *The Kyoto Statement of The Geneva Association*. Swym oświadczeniem liderzy należących do Stowarzyszenia towarzystw nawiązali do historycznego dokumentu Protokołu z Kyoto z 1997 roku, w którym 184 państwa, strony Ramowej Konwencji Klimatycznej, w obliczu narastającego zagrożenia globalnego ocieplenia klimatu, zobowiązały się do ograniczenia emisji 6 rodzajów gazów cieplarnianych.

Za najważniejsze wnioski płynące z przyjętego Raportu Zgromadzenie uznało:

- niekontrolowane zmiany klimatyczne mogą mieć poważne negatywne następstwa dla długoterminowego rozwoju gospodarczego świata,
- sektor ubezpieczeniowy posiada szczególne predyspozycje, by świadczyć wyspecjalizowane usługi dla krajów i firm narażonych na ryzyka klimatyczne,
- sektor ubezpieczeniowy jest w stanie skutecznie wesprzeć przejście do gospodarki niskoemisyjnej,

- zagrożenie zmianami klimatycznymi wykracza poza zjawisko emisji gazów cieplarnianych. Niezbędne będą skuteczne strategie dostosowawcze uwzględniające ewolucyjny charakter zmian klimatycznych,
- trend wzrostowy wartości ubezpieczonych szkód spowodowany jest w dużej mierze czynnikami społeczno-gospodarczymi, jak np. koncentracją ludności i majątku na wybrzeżach morskich. Ten trend może ulec przyspieszeniu, głównie poprzez zmianę typowych wzorców pogodowych,
- według danych ONZ globalne koszty adaptacji do zmian klimatycznych sięgną do roku 2030 wartości 50-170 mld USD rocznie, z czego na kraje rozwijające się przypadnie 30-70 mld USD,
- sektor ubezpieczeniowy jest gotów do nawiązania z rządami partnerskiej współpracy w zakresie zagadnień klimatycznych. Skuteczne łagodzenie efektów zmian klimatu i stosowanie strategii adaptacyjnych wymaga od decydentów stworzenia odpowiedniego systemu bodźców.

W wydanym oświadczeniu *The Kyoto Statement* uczestnicy Zgromadzenia Ogólnego The Geneva Association wyrazili opinię, że zmiany klimatyczne przebiegają szybciej niż oczekiwano, a zagrożenie klimatycznymi zjawiskami ekstremalnymi o bardzo poważnych konsekwencjach dla ludności i gospodarki stało się przedmiotem ich głębokiego zaniepokojenia, w związku z czym zwracają się do zainteresowanych przemianami klimatycznymi stron z następującym przesłaniem:

Do konsumentów

- gotowości rozwinięcia zdolności analitycznych sektora ubezpieczeniowego, celem lepszego oceny i zarządzania ryzykami klimatycznymi,
- zwiększenia wysiłków łagodzących konsekwencje zmian klimatycznych poprzez rozwój produktów stymulujących ograniczanie emisji gazów cieplarnianych,
- zaoferowanie produktów wspierających rozwój energetyki niskoemisyjnej, a jako duży inwestor instytucjonalny – inwestycji w projekty niskoemisyjne.

Do decydentów

- sektor ubezpieczeniowy jest gotowy wspomagać działania ograniczające ryzyka klimatyczne poprzez, np. udział we wdrażaniu nowego prawa budowlanego oraz inne przedsięwzięcia umacniające rozwój zrównoważony,
- sektor ubezpieczeniowy pragnie blisko współpracować z decydentami w przekazywaniu swym klientom informacji o poziomie ryzyka klimatycznego, dostępnych strategiach ich łagodzenia lub adaptowania się do nich, jak również korzyściach finansowych płynących z ich zastosowania,
- sektor ubezpieczeniowy dostarcza nowoczesnych rozwiązań kwestii ryzyk klimatycznych włącznie z finansowaniem niezbędnych badań i wyposażeniem konsumentów w instrumenty pozwalające na ocenę i przeciwdziałanie ryzykom klimatycznym,
- dywersyfikacja ryzyk klimatycznych daje istotne korzyści. Decydenci powinni stworzyć systemy gromadzenia danych jako podstawy do oceny ryzyka i kalkulacji kosztów ubezpieczenia opartych na rzeczywistym ryzyku.

Do Konferencji Klimatycznej ONZ (COP 15)

- sektor ubezpieczeniowy posiada wyjątkową pozycję, by świadczyć usługi dla krajów i firm narażonych na ryzyka klimatyczne,

- ubezpieczyciele posiadają szczególną wiedzę, by zaoferować szeroką gamę ubezpieczeń od ryzyka klimatycznego dla szerokiego ogółu,
- mechanizmy ubezpieczeniowe są skutecznym instrumentem promocji zarządzania i minimalizowania ryzyka klimatycznego – problem zmian klimatycznych można rozwiązać wyłącznie zbiorowym wysiłkiem. Ubezpieczenia mogą i powinny być ważnym elementem pomocniczym.

Do rynku ubezpieczeniowego

- wspieramy procesy decyzyjne nakierowane na lepsze zrozumienie potencjalnych kosztów zmian klimatycznych i korzyści rozwiązań rynkowych,
- pragniemy odgrywać ważną rolę we wspólnych wysiłkach na rzecz przeciwdziałania ryzykom klimatycznym.

W dniu 2 lipca br. raport *The insurance industry and climate change – Contribution to the global debate*, oraz oświadczenia – *The Kyoto Statement of The Geneva Association* przedstawione zostały szerokiej publiczności na zwołanej w Londynie w siedzibie Lloyd's of London konferencji prasowej. W postaci elektronicznej raport dostępny jest na stronie internetowej: <http://genevaassociation.org>.

Po oczekiwanej dyskusji w mediach oraz Konferencji Klimatycznej COP 15 w Kopenhadze w grudniu br. (poprzednia, COP 14 odbyła w Poznaniu w grudniu 2008 r.), poświęconej adaptacji, zapobieganiu, technologii i finansowaniu zmian klimatycznych, grupa zadaniowa przeanalizuje wyniki dyskusji i przygotuje wnioski co do kierunku i zakresu dalszych prac.

Dr MARIAN MAŁECKI jest koordynatorem PZU – Geneva Association Project.

The Geneva Association (pełna nazwa: The International Association for the Study of Insurance Economics – Międzynarodowe Stowarzyszenie na rzecz Studiów nad Ekonomią Ubezpieczeń). Ubezpieczeniowy think-tank założony w 1971 r. w Paryżu. Grupuje 80 prezesów największych i najważniejszych ubezpieczycieli z całego świata. Zajmuje się badaniami naukowymi w zakresie ubezpieczeń, w szczególności zagadnieniami regulacji rynków ubezpieczeniowych i proponowaniem dla nich nowych rozwiązań prawnych. W styczniu br. The Geneva Association otworzył w Warszawie pierwsze poza Szwajcarią biuro. W Polsce Stowarzyszenie współpracuje z PZU SA (prezes Andrzej Klesyk jest członkiem Stowarzyszenia). W numerze 1/2009 „Wiadomości Ubezpieczeniowych” publikowany był artykuł sekretarza generalnego Geneva Association Patricka Liedtke. W pracach Stowarzyszenia uczestniczy również z-ca redaktora naczelnego „Wiadomości Ubezpieczeniowych” prof. Jan Monkiewicz.